

CENTRET FÖR LIVSLÅNGT LÄRANDE (CLL)

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2023

Innehållsförteckning

1. Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi (CLL).....	2
2. CLL:s målsättningar för 2020–2025.....	3
3. 2023 – ett år av omdaning inom det kontinuerliga och livslånga lärandet	4
3.1 Politiska linjedragningar knutna till kontinuerligt och livslångt lärande.....	4
3.2 CLL-interna milstolpar under 2023.....	4
3.3 Ett aktivt verksamhetsår med fokus på verksamhetsutveckling och kvalitet.....	5
4. CLL:s personal under 2023	6
5. Ekonomiskt utfall för 2023	6
Bilaga 1: Resultat för 2023	10
Bilaga 2: Förverkligade strategiska åtgärder	12

Denna version av verksamhetsberättelsen innehåller inte bilagor (sid 10–21)

1. Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi (CLL)

CLL är en särskild enhet vid Åbo Akademi med verksamhet i Åbo och Vasa. CLL:s uppgift är, i enlighet med organisationens Instruktion, att ansvara för och utveckla det livslånga och kontinuerliga lärandet vid Åbo Akademi samt främja samverkan gentemot det övriga samhället, inbegripet:

- planera och anordna öppen universitetsundervisning;
- planera och anordna fortbildning och specialiseringsutbildning;
- främja och stöda Åbo Akademis insatser för livslångt och kontinuerligt lärande internt, nationellt och internationellt;
- ta initiativ till utvecklingsprojekt knutna till kontinuerligt lärande, särskilt rörande regional utveckling;
- delta i av fakulteterna ledda forskningsprojekt; samt
- handha övriga uppgifter som faller inom dess uppgiftsområde.

Under 2023 främjade CLL livslångt och kontinuerligt lärande samt samverkan genom öppen högskoleutbildning, fortbildningar och utvecklingsprojekt. CLL:s verksamhet riktade sig till yrkesverksamma och vuxenstudierande men också i viss mån till ordinarie universitets- och högskolestuderande.

CLL:s ledningsorgan är Rådet för Livslångt lärande som har en rådgivande och koordinerande funktion (se mer ingående diskussion i kap. 2.2). Den operativa verksamheten leddes av en direktör och en vicedirektör. Till strukturen bestod CLL av tre verksamhetsområden och en särskild verksamhet (Skolresurs):

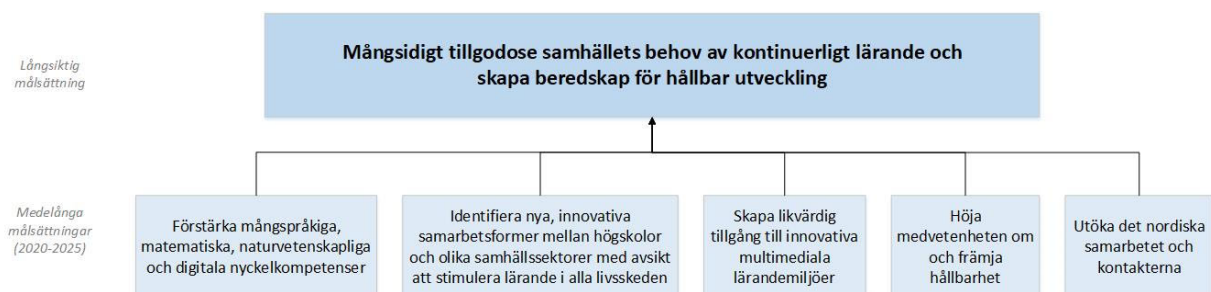
- Öppna universitetet (Öpu) erbjuder universitetsstudier åt alla intresserade utan att de behöver vara inskrivna vid universitetet. Grundläggande kriterier för Öpu är öppenhet i antagningen och motsvarighet med examensutbildningen. Kursutbudet består till stor del av nätkurser med flexibla studiemöjligheter. Öpustudier är också en väg till examensstudier då man via Öpulen kan ansöka om studieplats.

- Samverkan och hållbar utveckling medverkar årligen i ett 30-tal utvecklingsprojekt med målsättningen att i samverkan med den offentliga och privata sektorn svara mot samhällets och arbetslivets utvecklings- och kompetensbehov genom att omsätta akademiskt kunnande och tillämpa forskning i utvecklings- och fortbildningsaktiviteter. Verksamheten inkluderar också *Baltic University Programme* och *Skärgårdsinstitutet vid Åbo Akademi*.
- Pedagogik och lärarfortbildning erbjuder fortbildning och kompetensutveckling för personer som är verksamma inom skola och utbildning. Verksamhetsområdet arbetar med personalgrupper på alla stadier, från småbarnspedagogik, grundläggande utbildning, andra och tredje stadiet samt med utbildningens stödtjänster. Fokus ligger på högkvalitativ pedagogisk fortbildning samt teori och praktik baserad på forskning och erfarenhet.
- Skolresurs är en allfinlandssvensk aktivitetshelhet vars huvudmålsättning är att öka intresset för matematik, naturvetenskaper och teknik bland barn och ungdomar. Skolresurs främjar också rekrytering till naturvetenskapliga och tekniska universitets- och yrkeshögskolestudier och arbetar aktivt för en växelverkan mellan skolor, högre utbildning och näringsliv samt erbjuder möjligheter för lärare att bygga på sina ämneskunskaper och utveckla ett innovativt lärande.

2. CLL:s målsättningar för 2020–2025

Centret för livslångt lärande arbetar enligt organisationsspecifika målsättningar och tidsbestämda åtgärder, samt med mätare som möjliggör systematisk uppföljning och utvärdering av verksamheten. CLL:s långsiktiga målsättning är att mångsidigt tillgodose samhällets behov av kontinuerligt lärande och skapa beredskap för hållbar utveckling, se graf 1.

Graf 1: CLL:s långsiktiga målsättning och medellånga målsättningar

Med kontinuerligt lärande avses allt lärande med syfte att utveckla kunskaper och färdigheter inom utbildningen, arbets-, privat- och samhällslivet. Kontinuerligt lärande sker inte enbart inom ramen för den formella utbildningen, utan också i arbetslivet, i vardagen och på fritiden.

CLL:s medellånga målsättningar (2020–2025) är att:

- Förstärka mångspråkiga, matematiska, naturvetenskapliga och digitala nyckelkompetenser;
- Identifiera nya, innovativa samarbetsformer mellan högskolor och olika samhällssektorer med avsikt att stimulera lärande i alla livsskeden;
- Skapa likvärdig tillgång till innovativa multimediala lärandemiljöer;
- Höja medvetenheten om och främja hållbarhet;

- Utöka det nordiska samarbetet och kontakterna.¹

Inom verksamheten läggs därutöver stor tonvikt vid att förstärka och upprätthålla aktiviteternas vetenskapliga grund samt ett levande samarbete med Åbo Akademis fakulteter och ämnen.

3. 2023 – ett år av omdaning inom det kontinuerliga och livslånga lärandet

3.1 Politiska linjedragningar knutna till kontinuerligt och livslångt lärande

Kalenderåret 2023 karaktäriserades av ett antal linjedragningar och diskussioner, som substansmässigt och ekonomiskt knöt an till kontinuerligt och livslångt lärande. Av dessa var ett flertal relaterade till universitetens helhetsfinansiering samt finansiering för kontinuerligt och livslångt lärande. Detta påverkade CLL och det övriga Åbo Akademi. Linjedragningarna inbegrep bl.a.:

- det nya [regeringsprogrammet](#) som publicerades i juni. Programmet lyfte bl.a. fram strävanden att: (i) stärka den öppna högskoleundervisningens roll som kanal för kompetensutveckling, (ii) öka möjligheterna till kontinuerligt lärande, särskilt inom social- och hälsovården och inom de pedagogiska områdena, (iii) stärka utbildningen för sådan yrkeskompetens som krävs i Finland och utbildningen i nationalspråken särskilt inom branscher med brist på arbetskraft, (iv) bättre utnyttja samhällets kompetenspotential (bl.a. hos dolt arbetslösa, partiellt arbetsföra, personer med funktionsnedsättning, arbetsföra och villiga pensionärer, finländska återflyttare), (v) öka marknadsorienteringen i utbudet av kontinuerligt lärande och undanröja hinder för att öka den privata finansieringen, och (vi) föra dialog med näringslivet för att garantera att existerande kompetensbehov tillgodoses;
- en remissbehandling av ett förslag av avskaffa vuxenstudiestödet i syfte att göra inbesparingar samt höja sysselsättningsgraden;
- inledande diskussioner gällande ett förslag att minska den statliga finansieringen för kontinuerligt lärande inom ramen för universitetens finansieringsmodell; och
- inledande diskussioner gällande ett förslag om nya nationell riktlinjer för prissättning av öppen högskoleundervisning.

Under året deltog Åbo Akademi i remissbehandlingen om vuxenstudiestödet och inväntade remissbehandlingarna kring den kommande finansieringsmodellen och den öppna högskoleundervisningens prissättning.

3.2 CLL-interna milstolpar under 2023

Året medförde en mängd förändringar inom CLL. Organisationens nya instruktion trädde i kraft den 1.1.2023. Instruktionen omfattade inte Språkcentret som en del av CLL. Efter separat beslut av Åbo Akademis styrelse placerades Språkcentret fr.o.m. 15.8.2023 istället under överbibliotekariens ansvar. Ekonomiskt förblev Språkcentret dock en del av CLL till slutet av 2023, vilket i praktiken betydde att CLL:s ekonomi fortsättningsvis bestod av två separata kostnadsställen (CLL vuxenutbildningen och Språkcentret vid Åbo Akademi). Av denna anledning har Språkcentret integrerats i verksamhetsberättelsens ekonomiska översikt (kapitel 5) men inte i berättelsens övriga delar.

Genom den nya instruktionen fick CLL också ett nytt ledningsorgan, [Rådet för Livslångt lärande](#). Rådet, som leds av prorektor för utbildning, har en rådgivande och koordinerande funktion och en

¹ Mer information om CLL:s målsättningar finns på CLL:s webbplats: <https://www.abo.fi/centret-for-livslangt-larande/cls-malsattningar-2020-2025/>.

mandatperiod på tre år. Sommaren 2023 godkändes också CLL:s nya ansvars- och delegationsordning och organisationsstruktur.

Rådet för Livslångt lärande och CLL kom under året att ha en aktiv roll inom Åbo Akademis strategiprocess, vars syfte var att evaluera den nuvarande universitetsstrategin och formulera en ny. Processen inbegrep en mängd diskussioner gällande behovet av kontinuerligt och livslångt lärande i samhället och de målsättningar gällande kontinuerligt/livslångt lärande som skulle integreras i den kommande universitetsstrategin. Rådet och CLL deltog bl.a. i formuleringen av (i) processens omvärldsanalys och (ii) ett utkast till utbildningsstrategiska målsättningar (2024-2030) och åtgärder (2025-26). Bägge dokument kom att beakta behovet av kontinuerligt lärande och Åbo Akademis målsättningar knutna till dessa behov. Under hösten 2023 inleddes också planeringen av hur CLL och Rådet skulle delta i strategiprocessens övriga moment, inbegripet deltagande processer knutna till (i) ÅA:s kommande målbild gällande kontinuerligt och livslångt lärande samt (ii) CLL:s medellånga målsättningar för 2025-2028.

3.3 Ett aktivt verksamhetsår med fokus på verksamhetsutveckling och kvalitet

2023 var ett aktivt verksamhetsår för CLL. En mängd utvecklingsåtgärder vidtogs i syfte att ytterligare förbättra tillgängligheten till och kvaliteten av livslångt och kontinuerligt lärande i Åbo Akademis regi. CLL deltog i arbetet inom ramen för bl.a.:

- det nationella [Digivision 2030](#)-projektet som bl.a. utvecklar en plattform (*opin.fi*) via vilken kontinuerligt och livslångt lärande ska erbjudas;
- [DUTAR](#)-projektet, med målsättning att med hjälp av digitala och virtuella metoder göra utbildningen vid ÅA mer lättillgänglig för både studenter och personer i arbetslivet;
- [CHARM-EU](#)-alliansens arbetspaket kring kompetensutveckling; och
- Åbo Akademis ledningsgrupp för hållbarhet, med uppgift att främja universitetets arbete för hållbar utveckling inom ramen för utbildning, forskning, samverkan och kontinuerligt/livslångt lärande;
- [Turku Åbo Summer School](#).

Inom CLL:s verksamhetsområden främjades livslångt och kontinuerligt lärande gentemot ett flertal målgrupper och i flera olika sammanhang. Framgångar i arbetet inkluderade bl.a.:

- studiepoängssatta utbildningshelheter för vuxenstuderande (bland annat *Professional Digital Leadership* på 20 studiepoäng i samarbete med Fakulteten för Pedagogik och Välfärdsstudier), som inleddes;
- tre nationella och regionala projektansökningar som berör kontinuerligt lärande som beviljades finansiering av Europeiska socialfonden och inleddes våren 2024: (i) JOE – *Jatkuvan oppimisen ekosysteemi Varsinais-Suomessa*, (ii) Oodi – *Ohjaamojen ja oppilaitosten yhteistyöille* och (iii) Lärsam – Kontinuerligt lärande i samverkan – utveckling av framtiden lärstigar.
- totalt 181 olika Skolresurs-evenemang för lärare, barn och unga. Skolresurs noterar att deltagandet är tillbaka på en nivå som motsvarar tiden innan coronapandemin.
- temahelheten "Ledarskap med inriktning på social- och hälsovård" (5-60 studiepoäng) med arrangemang som passar heltidsarbetande kursdeltagare.
- fortbildningshelheten "Bärkraft – hållbar verksamhetskultur inom småbarnspedagogik och förskola" vars fokus låg på (i) att stöda personalens hållbarhet och (ii) att stärka barnens framtidstro och delaktighet. De deltagande teamen utvecklade sitt hållbarhetsmässiga helhetstänkande och skapade tillsammans modeller och arbetssätt för att stärka sin resiliens

och värna om natur, relationer, resurser och ett hållbart ledarskap i den småbarnspedagogiska verksamheten.

- ett flertal offertuppdrag, flera med kopplingar till utvecklingen av artificiell intelligens (AI) och framtidens lärande, som genomfördes. Kunderna var t.ex. Regionförvaltningsverket, kommuner och enskilda skolor.

4. CLL:s personal under 2023

CLL:s personal minskade under året från 87 personer (medeltal för 2022) till 60 personer (medeltal för 2023). Minskningen var i första hand knuten till flytten av Språkcentrets personal den 15.8.2023. Mer detaljerade data om personalen vid CLL återfinns i tabellerna 1 och 2.

Tabell 1: Personalkategorier samt könsfördelning inom personalen (Språkcentret exkluderat)

	Anställda vid CLL (medeltal för året)	Andel av CLL:s anställda (%)
Samtliga anställda 2023	60	100
Tillsvidare anställda	34	57
Tidsbundet anställda	26	43
Heltidsanställda	46	77
Deltidsanställda	14	23
Undervisande personal	0	0
Övrig personal	60	100
Män	12	20
Kvinnor	48	80

Tabell 2: CLL-personalens åldersfördelning (Språkcentret exkluderat)

Ålderskategori	Medeltal för 2023 (antal personer)	Andel av CLL:s anställda (%)
21–40	16	27
41–59	34	57
60–68	9	15
69–	1	1
63– *	7	12

* även inkluderade i kategorierna 60–68 samt 69–.

Under 2023 gick en CLL-anställd i pension.

5. Ekonomiskt utfall för 2023

CLL:s verksamhet är i hög grad externt finansierad, vilket är utmanande i tider av snabb förändring. Organisationens förmåga att snabbt byta perspektiv kom under året väl till pass, dels för att upprätthålla verksamheten, dels för att klara av de ekonomiska utmaningar som omställningarna medförde. CLL:s inarbetade och solida rutiner för ekonomisk uppföljning stödde processen.

CLL:s projektinriktade verksamhet förutsätter fortsättningsvis en budgeteringsprincip som sträcker sig åtminstone 2–3 år framåt i tiden. Även om projekten ofta är fleråriga erhålls i regel hela finansieringen som en klumpsumma under ett år, vilket ställer krav på ett längre perspektiv i planeringen. Egenfinansieringen i beviljade projekt kräver också allt högre egna insatser, vilket i ekonomiskt kärvare tider kräver eftertänksamhet och noggrann ekonomisk och strategisk analys. Noteras bör också att strukturfondernas programperioder inte överlappar. Därmed uppstår ofta en mellanperiod under vilken finansieringen och personalens anställningsförhållanden behöver säkerställas. Genom målmedveten och strategisk ekonomiplanering och framförhållning strävar CLL efter att ha ett tillräckligt tidigare ackumulerat överskott för att balansera ekonomin och sålunda hantera fluktuationer i den externa finansieringen.

Tabell 3: Intäkter 2023 (euro)

Intäktsutveckling	2021	2022	2023
Basfinansiering och donationsmedel (Åbo Akademi)	4 112 884	3 857 482	3 716 460
Affärsverksamhet	240 584	265 717	121 640
Samfinansierad verksamhet	1 015 620	1 056 761	899 629
Statsbidrag	719 026	872 925	928 717
Övriga intäkter	190 783	296 718	376 692
Projektens periodisering	307 616	334 690	345 821
Tot.	6 588 785	6 684 293	6 388 959

Intäktsfördelningen skiljde sig under 2023 aningen från tidigare år. Statsbidragen ökade något under året. Det samma gällde de övriga intäkterna, vilket under året innebar deltagaravgifter från (i) två fleråriga specialiseringsprogram inom psykioterapi som CLL arrangerade i samarbete med ämnet psykologi vid Fakulteten för humaniora, psykologi och teologi samt (ii) ökade deltagaravgifter inom Öppna universitetet. Den samfinansierade verksamheten uppvisade en liten nedgång som kan förklaras med den nya strukturfondsperiodens fördröjning.

Den för CLL betydelsefulla EU:s programperiod för 2021–2027 försenades, vilket dock inte hade större direkta ekonomiska effekter på CLL-ekonomin under 2023. Vid årsskiftet beviljades CLL flera mångåriga projekt med startdatum 2024.

Affärsverksamheten uppvisade en nedgång 2023 men ett visst uppsving för 2024 kunde redan skönjas. Utbildningar köptes främst av kommuner och organisationer.

Fördelningsnyckel (som innebär att ÅA:s basfinansiering fördelas på basis av avlagda fakultetsöverskridande studiepoäng bland examensstuderande) tillämpades också under 2023. I praktiken innebär detta att CLL tilldelas medel då examensstuderande avlade studiepoäng inom ramen för kurser arrangerade av Språkcentret eller Öppna universitetet. Överföringen innebar ökad basfinansiering under året till Språkcentret (430 938 euro) och Öppna universitetet (317 096 euro) vilket medförde en ökning för Språkcentret (+36 000 euro) och en nedgång för Öppna universitetet (-30 000 euro) jämfört med bokslutet 2022. ÅA:s basfinansiering minskade totalt sett något under året.

Tabell 4: Omsättning och kostnader 2023 (euro)

	2020	2021	2022	2023
Intäkter	5 342 761	6 588 785	6 684 293	6 395 076
Lönekostnader	- 4 461 037	- 4 801 693	-5 275 595	-5 244 968
Verksamhetens övriga kostnader	-445 668	-402 717	-613 632	-751 120
Interna kostnader och hyror	-406 909	-772 400	-775 807	-666 538
Resultat	29 146	611 974	19 260	-267 550
Omsättning	5 276 000	6 457 000	6 555 000	6 228 700

CLL:s omsättning för 2023 var 6 228 700 euro med ett planerat negativt resultat på – 267 550 euro där det strukturella underskottet täcks av tidigare ackumulerat överskott. Trots flera löneförhöjningar under året steg personalkostnaderna inte. Detta berodde på att CLL under året hade 2 årsverken färre än året innan, och att CLL:s personal var verksam inom projekt på andra ÅA enheter. Inför året utfördes på CLL i Åbo en flyttning vilket gjorde att enheten minskade sina kvm med 34%.

Ökningen i de övriga kostnaderna bestod till stor del av utbildningstjänster knutna till specialiseringsprogram inom psykoterapi, inom ramen för vilket ytterligare en utbildning inleddes 2023.

Resekostnaderna ökade under året. Verksamheten hade återgått till att erbjudas lokalt i de finlands-svenska regionerna men nu även som olika hybridlösningar. CLL beviljades även externa medel för den egna personalens kompetenshöjning i form av jobbskuggningar, studiebesök och utbildningar utomlands.

Tabell 5: Resekostnader 2019 – 2023 (euro)

	2019	2020	2021	2022	2023
Resekostnader	-303 204	-66 053	-40 589	-153 584	-219 891

Tabell 6: CLL vuxenutbildningens ekonomi 2022 – 2023 (euro)

CLL vuxenutbildning	Resultat 2022	Resultat 2023
Omsättning	4 758 735	4 426 708
Personalkostnader	-3 910 481	-3 721 733
Övriga kostnader	-581 393	-687 337
Interna kostnader	-409 341	-347 653
Bokslutsdispositioner	81 022	160 259
Resultat	-61 458	-169 756
Extern finansiering	2 831 250	2 682 226

Av tabell 6 framgår att CLL:s vuxenutbildning är helt beroende av extern konkurrensutsatt finansiering. Den externa finansieringen utgör ca 60 % av den totala budgeten.

CLL har för tillfället en stabil och balanserad ekonomi. Under 2022 och 2023 hade CLL möjlighet att täcka underskottet med tidigare ackumulerat överskott. Det är dock klart att CLL under kommande år behöver generera ett överskott för att skapa goda förutsättningar för en strategisk utveckling av verksamheten.

För Språkcentret utgjorde undervisnings- och kulturministeriets basfinansiering den huvudsakliga inkomstkällan. Enhetens finansieringskällor under 2023 utgjordes även av strategisk finansiering. Omfattningen under året var ca. 1,8 miljoner euro. Strategiska medel möjliggjorde en volymökning av verksamheten i form av nya utvecklingsåtgärder, kurser, processer och materialproduktion som förväntades ha en långsiktig positiv effekt på genomströmningen. Medel beviljades också för *Gateway to Finland*, ett delprojekt inom ÅA:s *Talent Boost*, som erbjuder finska och svenska för internationella studenter. Medlen möjliggjorde nya finskakurser och videoproduktion med fokus på finska för arbetslivet och en helt ny verksamhet som stöd för internationella studenters integrationsprocess i det finländska samhället, språkcaféer på svenska och finska på campus både i Åbo och i Vasa.

Tabell 7: Språkcentrets ekonomi 2022 – 2023 (euro)

Språkcentret	Resultat 2022	Resultat 2023
Omsättning	1 796 265	1 801 992
Personalkostnader	-1 365 114	-1 523 235
Övriga kostnader	-32 239	-63 783
Interna kostnader	-366 466	-318 885
Bokslutsdispositioner	48 273	6 117
Resultat	80 719	-97 794